

FÖRVALTINGEN FÖR UTBILDING, KOST, KULTUR- OCH FRITID
Kultur- och fritidsnämnden

2020-04-30

Vår referens: Michael Tsiparis
Direkttel: 040-641 11 46
E-post: michael.tsiparis@lomma.se
Diariernr: KFN/2019:10
Er referens:

Uppdrag om att utreda förutsättningar för ett ramverk gällande likställighet 2020-04-30

Ärendebeskrivning

Kultur och fritidsnämnden (2019-02-04, §11) gav i uppdrag åt förvaltningen att utreda likställighet i föreningsbidragssystem för föreningar.

Föreningslivet har störst möjlighet att utjämna skillnader för de värden den är med och skapar. För Lomma kommun vill vi att föreningslivet ska vara med och bidra på tre specifika sätt, nämligen genom:

- att göra det möjligt för alla människor att delta. Föreningarna i Lomma kommun ska i så hög grad som möjligt vara öppna och ha förmågan att ta emot alla människor som önskar delta i deras verksamhet.
- att erbjuda en verksamhet som är anpassad efter människors olika förutsättningar. Kvaliteten bestäms i detta avseende av i vilken grad föreningens verksamhet är anpassad efter medlemmarnas behov.
- att bidra till bland annat en god hälsa och en meningsfull fritid för både unga och äldre.

För att förvaltningen ska kunna ta ansvar för att bidra till likställd kvalitet i kommunens respektive föreningar måste de uppfylla samtliga tre principer. En enskild förening har endast ett lokalt ansvar för sin verksamhet, därför måste Lomma kommuns arbete för att det skapas en jämlik idrott utgå från en övergripande analys och ett övergripande ansvar.

Går det att jämföra idrotter? Gymnastiken kan sysselsätta 40 ungdomar på samma yta som tennisen kan sysselsätta 2 ungdomar. Friidrotten kan klara träning med väldigt små resurser utomhus medan simmare kräver bassäng. Bordtennisspelare har låga kostnader för utrustning medan ryttare både behöver hästar och dyr utrustning. Vissa föreningar har lättare än andra att attrahera sponsorer. En del föreningar kan ha en bred nybörjarverksamhet som kan generera intäkter. En simklubb kan till exempel sälja nybörjarkurser till allmänheten.

Lomma kommun kan sätta ramar för, uppmuntra, inspirera och belöna en viss riktning i föreningarnas arbete, men aldrig bestämma över dess innehåll. Det statliga lokala aktivitetsstödet har i stort sett likadant ut sedan det inrättades 1971. Kritik som förs fram i samband med studier där LOK-stödet har behandlats är att stödets utformning premierar etablerade idrotter samt män och elitidrott. Likställighet är inte ett absolut värde utan avgörs av den relativa distributionen av värden inom och mellan grupper i samhället. Det kräver också att förvaltningen har mandat att agera utjämnande på den nivå där utmaningarna syns.

Sveriges kommuner har två olika sätt att hantera föreningsbidrag. De allra flesta kommuner, inklusive Lomma kommun, har en fastställd budget för föreningsbidrag där hela budgeten fördelas ut till föreningslivet oavsett aktivitet under året. Ett fåtal kommuner använder sig av modellen med ett

fastställt belopp per aktivitet eller liknande nyckeltal. Begränsningen med ett fastställt belopp är att föreningslivet inte tar del av hela det budgeterade beloppet alternativt att budgeten inte räcker till.

Lomma kommun har en fastställd budget. Bidragssystemet fördelar resurser mellan föreningarna snarare än fördela resurser efter egenskaper hos den enskilda föreningen. Budgeten för föreningsbidrag är densamma oavsett hur stora föreningarna är eller hur mycket aktivitet de har under året. Om fördelningen hade skett utifrån egenskaper hos föreningarna hade kommunen behövt en flexibel budget för föreningsbidrag.

Denna princip gäller även för lokaler. Alla föreningar som önskar lokaler kan inte få exakt vad de önskar. Varken bland de lokaler kommunen kan erbjuda eller genom privata alternativ. De flesta föreningar kan hyra lokal av kommunen medan andra föreningar inte kan göra det på grund av föreningens art och på grund av att det finns en ytterst begränsad mängd kommunala lokaler att tillgå. De flesta idrottsföreningarna önskar mer träningstider än vad de tilldelas.

I Sverige var Sandviken först med att förvaltning och politiker skulle träffa föreningar för att i samtal fastställa nivån på föreningsbidrag. I Sandvikens föreningsbidragsbestämmelser står det att: "Föreningsdialogen är en central del av Sandvikens modell för kontantstöd. Den syftar till att fördjupa nämndens kunskap om föreningslivet och bredda beslutsunderlaget." Sandviken har inga uppsatta kriterier eller nyckeltal utan bygger föreningsstödet på tidigare års utbetalningar och samtal.

Föreningsbidrag

I föreningsbidrag ingår:

- Lokalt aktivitetsstöd (LOK-stöd)
- Verksamhetsstöd
- Lokalhyresbidrag

Från och med 2020-01-01 kommer kultur och fritid att dela ut ett föreningsbidrag för varje idrott- och friluftsförening. I föreningsbidraget ingår det gamla LOK-stödet (lokalt aktivitetsstöd). Detta stöd bygger på antalet aktiviteter medlemmar i åldern 7-25 gör i föreningens regi. I Lomma kommuns verksamhetsstöd ingår även lokalbidrag för de föreningar som äger eller hyr en privat lokal. Det ingår även subvention av föreningarnas hyror för att kompensera att nolltaxan upphörde 2017.

Förutom det årligen återkommande verksamhetsstödet för föreningar så finns det bidrag som samtliga föreningar kan söka om de gör ett offentligt evenemang som är riktat mot allmänheten. Alla nystartade föreningar kan söka startbidrag. Både start- och evenemangsbidrag uppgår till högst 5000:- per bidrag.

Lokalhyresbidrag

Föreningar som inte kan bedriva sin verksamhet i kommunens lokaler kan, efter godkännande av kultur- och fritidsnämnden, få stöd till kostnader för att hyra annan lokal eller kostnader för av föreningen ägd lokal. Stödet ingår i föreningsbidraget.

För att få stödet ska föreningen uppfylla kravet för föreningsbidrag och upprätta ett socialt bokslut. Lokalen ska vara tillgänglig för alla vilket innebär att den ska vara tillgänglighetsanpassad.

Lokalen ska finnas i Lomma kommun. Lokalen ska, för att vara berättigad till stöd, användas huvudsakligen till föreningens verksamhet och vara godkänd av berörda myndigheter. Storleken på stödet bestäms utifrån särskilda avtal med föreningarna.

Kultur- och fritidsnämnden har en fastställd budget till lokalbidrag för lokaler som används för verksamhet och ej är kommunala. Budgeten uppgår till 750 tkr. Som jämförelse har Lunds kommun en budget på 3000 tkr. Fördelningen av lokalbidrag för externa lokaler syns i tabellen nedan. Fördelningen bygger på kostnad för lokalen och antalet medlemmar som nyttjar lokalen. Sedan 2017 rapporterar föreningarna inte in kostnaderna och medlemsantalet utan de redovisas och diskuteras på det årliga föreningssamtalet.

Lomma Ridklubb	375 000
Lomma Scoutkår	53 000
Lomma Skytteförening	3 000
LBTK	215 000
Bojk	10 000
Friluftsförbundet	25 000
Bjärreds scoutkår	33 000
LB Windsurfing	12 000
Envig	21 000

Bidraget som föreningen blir tilldelat kan användas för:

- * Hyra
- * Värme- och energikostnader
- * VA-kostnader
- * Övriga kostnader för lokalen

Med tanke på skillnaderna i de föreningar som äger sin lokal eller hyr den av privat hyresvärd så är det svårt att ha generella regler. Ridklubben och tennisklubben behöver större ytor än scoutföreningen. Det skiljer också mycket i kostnaden för underhåll och verksamhet. Många kommuner har ett tak på lokalbidraget som är lågt. Resten av lokalbidraget är behovsprövat.

Lomma kommun har få föreningar som har lokalbidrag och det är ytterst sällan nya föreningar har en lokal som man ansöker om bidrag för.

Förvaltningen hanterar föreningarnas lokalbidrag i avtalet angående föreningsbidrag och ser föreningens lokalbehov utifrån ett helhetsperspektiv. Föreningens lokalbehov ska diskuteras på det årliga föreningssamtalet.

Föreningar har möjlighet att erhålla lokaler under kommunala och offentliga arrangemang så som Kulturfesten och Dansveckorna.

Nystartade föreningar kan söka tider för verksamhet i kommunala lokaler. Bedriver de en verksamhet som inte finns sedan tidigare så får de träningstid vid fördelningen inför hösten. Bedriver de en verksamhet som redan finns kan det dröja upp till ett år innan de får tider. Detta för att förhindra utbrytarföreningar och att nya föreningar startar upp verksamhet som redan drivs i kommunen.

Kultur och fritid kan erbjuda tider i befintliga lokaler en gång per år när vi fördelar tider inför läsåret. Detta påverkar tilldelning för redan existerande föreningar.

Jämförelse med andra kommuner

Förvaltningen har varit i kontakt med samtliga kommuner i sydvästra Skåne och frågat hur de beräknar bidrag för föreningslokaler som ej ägs av kommunen.

Samtliga kommuner har ett system som räknar ut bidraget utifrån antalet medlemmar, lokalyta, hyra och omkostnader. Ett problem med en sådan uträkning är att det inte går att göra beräkningar på hur stor budget som behövs. Olika föreningar bedriver olika typer av verksamheter vilket medför stora skillnader i lokalbehov. Tennisklubben behöver till exempel mycket mer yta än scoutföreningen. Över tid förändras också lokalbehoven för föreningarna.

Genomgång föreningar

Vilka lokaler stöttar vi och hur ser de ut?

Lomma Ridklubb äger ett mindre ridhus och hyr det stora ridhuset av Lomma kommun. Merparten av klubbens verksamhet sker i det stora ridhuset. Lomma ridklubb är ett undantag vad gäller föreningar med lokalbidrag eftersom kommunen äger det stora ridhuset. Undantaget har kommit till eftersom föreningen står för drift och underhåll av ridhus, klubblokal och stall och det är förenat med stora kostnader. Friluftsförbundet har samma förhållande med kommunen som ridklubben.

Övriga föreningar i listan äger sina lokaler och har ett totalansvar för fastigheterna. Lokalerna är anpassade efter föreningarna verksamheter men är i många fall slitna och i behov av reparation.

Kampsportsföreningarna Lomma taekwondo, Baekdusan och Frontier Muy Thai har haft en privat lokal som kommunen har hyrt åt föreningarna och subventionerat med låg hyra. Eftersom kampsportsföreningarnas lokal har legat i industriområdet har de bara haft tillfälligt bygglov. Detta bygglov upphörde under 2019 och alla föreningarna har fått hitta andra lösningar. De har temporärt fått vara i kommunens idrottshallar men det har varit en omständlig lösning eftersom kampsporterna behöver mattor för sin träning.

Kampsportsföreningarna har letat efter privata alternativ som motsvarar de krav de behöver för att kunna träna med bland annat mjukt golv. Samtliga föreningar har hittat lösningar som kan börja gälla 2020. Kultur och fritid kommer att stötta föreningar med lokalbidrag men föreningarna står själva för avtal och är hyresgäster.

Avtal och socialt bokslut

Föreningsbidrag till idrotts- och friluftsföreningarna betalas ut en gång årligen. Summan regleras i ett avtal (beslut i KFN 2019-09-30, §72). Summan bygger på en professionell samlad bedömning av föreningen avseende aktivitet, antalet medlemmar, socialt bokslut och ekonomi. Varje föreningsstyrelse träffar förvaltningen årligen för att ha en dialog kring verksamhet och avtal (nedan kallat föreningsamtal).

Underlag för föreningsamtal:

- Föreningens storlek, medlemsantal och aktiviteter
- Genomlysning av föreningens ekonomi
- Föreningens möjligheter till att söka externa medel
- Föreningens kostnader för verksamhet
- Socialt bokslut, inklusive barnkonventionen
- Processen med socialt bokslut
- Verksamhetskostnader
- Kostnader för lokal

Avtal är ett nytt sätt för Lomma kommun att fördela föreningsbidrag. Tidigare har förvaltningen tagit in uppgifter på antalet aktiviteter varje enskild medlem har genomfört och delat ut ett stöd utifrån detta, LOK-stöd. Storleken på bidraget var beroende av hur mycket aktivitet en förening har men också hur mycket aktivitet övriga föreningar har. Desto mer aktivitet föreningarna har ju mindre blir varje aktivitet värd. Det var därför väldigt svårt att beräkna hur stort bidrag en förening får under ett år. Det nya

systemet med avtal gör att föreningarna får en trygghet i ekonomin eftersom de på förhand vet hur mycket stöd de får. Det gör också att bidraget starkare blir kopplat till det sociala bokslutet och den nya lagen kring barnkonventionen som börjar gälla från årsskiftet. Avtalet formaliserar denna koppling. Med ett avtal tas hänsyn till en helhetsbedömning av varje enskild förening. Hur föreningar faktiskt arbetar med det sociala bokslutet diskuteras vid de årliga samtalen med föreningar.

En annan aspekt är att det sociala bokslutet tar hänsyn till mångfald och jämställdhet samt att föreningen är inkluderande av alla som är intresserade oavsett kön, etnicitet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning och ålder.

I Lomma kommuns författningssamling, dokument C 03.1, står det att förvaltningen har delegation att fastställa bidrag i enlighet med kultur- och fritidsnämndens bidragsbestämmelser. Alla bidrag till kommunens föreningar utgår från följande kultur- och fritidsnämndens bidragsbestämmelser som finns i dokument L 04 i författningssamlingen.

Under föreningssamtalet diskuterar förvaltningen nedanstående med respektive förening. Samtalet blir ett underlag för en professionell bedömning och ligger till grund, tillsammans med tidigare utbetalt belopp, för bidragssumma. Kultur- och fritidsnämnden betalar ut hela budgeten för föreningsbidrag vilket innebär att ett år med hög aktivitet i föreningen värt mindre jämfört med år där föreningens aktivitet är lägre. Det visar problematiken att sätta fasta kostnader. När kultur och fritidsnämnden tar beslut om budget i juni varje år vet inte förvaltningen hur den totala aktiviteten under kommande år ser ut.

Varje förening har ansvar för sin ekonomi och föreningsbidraget är endast en liten del av föreningens totala ekonomi. Vid föreningssamtal görs en genomlysning av föreningens ekonomi där bland annat storleken på föreningsbidraget diskuteras, man tittar också på externa intäkter och rådgör vid de fall där föreningen är i behov av ytterligare finansiella medel. Vid föreningssamtalen diskuteras även rimligheten i till exempel medlemsavgifter.

Samma princip som beskrivs ovan angående idrottsföreningar gäller redan för kulturföreningar. Även pensionärsföreningar och studieförbund ingår i nämndens verksamhetsområden och får bidrag, principen gäller även för dessa föreningskategorier. Varje föreningskategori har en fastställd del i nämndens totala budget.

	Totalbelopp (tkr)	Föreningsbidrag som förvaltningen fördelar (tkr)
Studieförbund	378	378
Kulturföreningar	633	273
pensionärsföreningar	547	177
Idrotts och friluftsföreningar	5 190	2 770

I totalbeloppet ingår exempelvis lokalhyror för pensionärsföreningar, friluftsföreningar och ridstall.

Avslutning

Det är medlemmarna som äger föreningen och föreningen har ett totalansvar över sin ekonomi. Föreningsbidragen är en viktig hjälp till föreningen att bedriva sin verksamhet men föreningen bör även ha andra sätt att säkerställa finansiella medel.

Under det årliga föreningssamtalet går förvaltningen igenom kultur- och fritidsnämndens bidragsbestämmelser, avtal för föreningsbidrag och redovisningen av kostnader för lokaler för

föreningarna tillsammans med respektive förening. Varje förening måste även redovisa skriftligen inför bidragsansökan.

Förvaltningens professionella bedömning vid föreningssamtal samt avtal för föreningsbidrag bidrar till likställighet för kommunens föreningar.